บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน และเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูปฏิบัติการสอนที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูสังกัดโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช มีทั้งหมดจำนวน 31 โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 31 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 40 คน และครูปฏิบัติการสอนจำนวน 835 คน

กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 16 คน ผู้ช่วยผู้บริหาร จำนวน 20 คน และครูปฏิบัติการสอนจำนวน 270 คน สังกัดโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน กำหนดร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ทั้งหมด จากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน 16 โรงเรียน ซึ่งมีผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 16 คน

3. กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้บริหารกำหนดร้อยละ 50 ของจำนวนผู้ช่วยผู้บริหารทั้งหมด 40 คน ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ช่วยผู้บริหารจำนวน 20 คน

4. กลุ่มตัวอย่างครูปฏิบัติการสอน ได้มีโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

4.1 หาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการนำจำนวนครูปฏิบัติการสอน ทั้งหมด 835 คน มาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามาเน่ (Yamane 1973 : 1088)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ระดับ 0.05

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างครูปฏิบัติการสอน จำนวน 270 คน

4.2 เลือกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียน 3 ขนาด คือ

4.2.1 โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับอนุบาล-ประถมศึกษา จำนวนทั้งหมด 19 โรงเรียน สุ่มกลุ่มตัวอย่างมาจำนวน 10 โรงเรียน

4.2.2 โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับอนุบาล - ประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนทั้งหมด 8 โรงเรียน สุ่มกลุ่มตัวอย่างมาจำนวน 4 โรงเรียน

4.2.3 โรงเรียนที่จัดระดับการศึกษาระดับอนุบาล - ประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนทั้งหมด 4 โรงเรียน สุ่มกลุ่มตัวอย่างมาจำนวน 2 โรงเรียน

4.3 เทียบสัดส่วนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กับจำนวนครูปฏิบัติการสอน ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูปฏิบัติการสอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน และโรงเรียน

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ระดับอนุบาล - ประถมศึกษา		
1. ศรีอนุบาล	7	4
2. อนุบาลธนสาร	7	4
3. อนุบาลดำรงศาสน์	8	4
4. อนุบาลบ้านพิชญรัตน์	17	10
5. จรรยานุยุตวิทยา	9	5
6. อนุบาลลูกรัก	11	6
7. อนุบาลปิยะรัตน์	8	4

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูปฏิบัติการสอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน และโรงเรียน

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ระดับอนุบาล - ประถมศึกษา		
8. อนุบาลวิเชียรรัตน์	8	4
9. พริ้มพิทยานุสรณ์	8	4
10.ชูศิปล์วิทยา	34	19
รวม	117	64
ระดับอนุบาล- ประถม-มัธยมต้น		
11. เกตุชาติศึกษา	45	22
12. ไตรภูมิวิทยา	116	51
13. ท้าวราษฎร์สงเคราะห์	35	17
14. พระมหาธาตุมูลนิธิ	42	21
รวม	238	111
ระดับอนุบาล-ประถม-มัธยมต้น-มัธยมปลาย		
15. อำมาตย์พิทยานุสรณ์	52	22
16. ศรีธรรมราชศึกษา	177	73
รวม	229	95

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ชื่อโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร 6 ด้าน ต่อไปนี้

1. ลักษณะทางกาย

1.1 ท่าทาง

1.2 หน้าตา

1.3 ทำงานได้อย่างกระฉับกระเฉง

1.4 มีร่างกายสมส่วน

1.5 พูดเสียงดัง ชัดเจน

1.6 มีสภาพร่างกายที่พร้อมจะทำงานได้ตลอดเวลา

1.7 มีระบบการฟังดี

1.8 มีสายตาดี

1.9 มีสุขภาพทางกายสมบูรณ์แข็งแรง

1.10 มีสุขภาพจิตดี

2. ภูมิหลังทางสังคม

2.1 ประวัติส่วนตัวดี

2.2 มีภูมิลำเนาในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่

2.3 เป็นคนที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของสังคม

2.4 มีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ

2.5 มีความมั่นคงทางครอบครัว

2.6 มีประสบการณ์ในการบริหารการปกครองบังคับบัญชา

2.7 มาจากครอบครัวที่เลี้ยงดูด้วยความรักความอบอุ่น

2.8 เป็นคนใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

3. สติปัญญา

3.1 มีความเฉลียวฉลาด ไหวพริบ ทันคน

3.2 มีความจำดี

3.3 มีความสามารถในการพูด

3.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3.5 เข้าใจความต้องการของผู้อื่นได้ถูกต้อง

3.6 มีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์

3.7 มีความสามารถในการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

3.8 เป็นคนมีเหตุผล

3.9 มีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

4. บุคลิกภาพ

4.1 มีความเชื่อมั่นในตนเอง

4.2 เป็นคนเปิดเผย เป็นกันเอง

4.3 เป็นคนร่าเริง แจ่มใส

4.4 ควบคุมอารมณ์ของตนได้ดี

4.5 มีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน

4.6 มีความทะเยอทะยานในทางที่ถูกโดยที่สังคมยอมรับ

4.7 เป็นคนใจกว้างไม่เห็นแก่ตัว เมตตากรุณาผู้อื่น

4.8 มีอารมณ์เยือกเย็นสุขุม หนักแน่น ไม่หูเบาเชื่อคนง่าย

4.9 เป็นคนตรงต่อเวลา

4.10 มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวในการตัดสินใจกล้าได้กล้าเสีย

4.11 มีความรับผิดชอบในหน้าที่

4.12 มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม

4.13 แต่งกายสะอาด สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ

4.14 มีความจริงใจกับคนทั่วไปอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน

5.1 มีแรงกระตุ้นภายในสูง โดยเสียสละอุตสาหะและอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของงาน

5.2 เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการทำงาน

5.3 รู้นโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัด

5.4 มีวิธีกระตุ้นให้บุคลากรเกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

5.5 มีความสามารถในการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการแก้ปัญหา

5.6 มีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและวางแผนก่อนทำงานทุกครั้ง

5.7 มีความสามารถในการจัดองค์การ

5.8 มีความสามารถในการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานตามความรู้ความสามารถ

5.9 มีความสามารถในการติดต่อประสานงาน

5.10 ควบคุมการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

5.11 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงการทำงานอยู่เสมอ

5.12 เป็นนักประชาสัมพันธ์ที่มีการรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

5.13 ดูแลกิจการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนอย่างรอบคอบถี่ถ้วน

5.14 รู้จักใช้อำนาจอย่างเหมาะสมกับบุคคลภารกิจและสถานการณ์

6. ลักษณะทางสังคม

6.1 มีความต้องการร่วมมือกับผู้อื่น

6.2 ชอบแสดงตัวให้เป็นที่ยอมรับในสังคม

6.3 เข้าสังคมได้ดีกับคนทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย

6.4 มีความเป็นมิตร รัก และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

6.5 ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีของผู้อื่นได้

6.6 รับฟังและเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น

6.7 เอาใจใส่ทุกข์สุขของเพื่อนร่วมงาน

6.8 ช่วยแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานและผู้อื่น

ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วน (Rating Scale) ชนิด 5 ช่วงคะแนน กำหนดระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร 5 ระดับ ดังนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด	กำหนดคะแนนเป็น	5
คุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก	กำหนดคะแนนเป็น	4
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ปานกลาง	กำหนดคะแนนเป็น	3
คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย	กำหนดคะแนนเป็น	2
คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด	กำหนดคะแนนเป็น	1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับความต้องการผู้บริหารที่มีคุณลักษณะของผู้บริหาร 6 ด้าน อย่างไรบ้าง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหา คุณลักษณะของผู้บริหาร

2. สร้างแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) อันได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ชื่อโรงเรียน

3. สร้างแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ใน 6 ด้าน

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้ทรงคุณจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณามาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความด้านต่าง ๆ (I.O.C) ตามวิธีการของโรแนลลี่และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton 1978 : 34 - 37 ; อ้างอิงมาจาก บุญชม ศรีสะอาด 2538: 68) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ในการวิจัย จำนวน 50 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบัค (Cronbach 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .90

7. แล้วนำมาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งและนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปติดต่อกับผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 16 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการนำเครื่องมือการวิจัยไปแจกกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายวัน เวลาในการเก็บแบบสอบถามกลับ

3. ถ้าผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้ไม่ครบ ผู้วิจัยก็จะติดต่อทวงคืน หรือให้แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบใหม่ด้วยตนเอง ในที่สุดได้แบบสอบถามกลับคืนมา 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.04

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ตามลักษณะผู้ตอบ หาค่าความถี่ ร้อยละ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย

2. ข้อมูลในตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมินความคิดเห็น (Opinionnaire) ของประคอง กรรณสูตร (2537 : 77) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway Anova)

3. ข้อมูลในตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกประเด็นตามขอบเขตด้านเนื้อหา โดยหาค่าความถี่และร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 คำนวณค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรของโรวิเนลลี่ และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton 1978 :34 - 37 ; อ้างอิงมาจาก บุญชม ศรีสะอาด 2538: 68)

$$I.O.C = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ I.O.C แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา
$\sum R$ แทน ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดที่ตรงกัน
N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2 คำนวณค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยสัมประสิทธิ์ อัลฟา (∝ - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1970 :161)

$$\alpha = \frac{K}{K-1}\left[1 - \frac{sums_i^2}{s_t^2}\right]$$

เมื่อ ∝ แทน ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
K แทน จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ
s_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของข้อคำถามแต่ละข้อ
s_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2.2 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{X}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

X แทน คะแนนของข้อคำถาม

N แทน จำนวนข้อมูล

2.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^{n}\left(X_i - \overline{X}\right)^2}{N-1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X_i แทน คะแนนแต่ละตัว

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด

2.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มโดยใช้สถิติที (t - test) สูตรดังต่อไปนี้ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2537 : 148)

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

t แทน การทดสอบค่าที (t - test)

$\overline{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\overline{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2